

2017-05-24

TJÄNSTESKRIVELSE
AFN 2016/39

Arbets- och företagsnämnden

Utvärdering och fortsatt drift av entreprenörshubben

Förslag till beslut

1. Arbets- och företagsnämnden noterar informationen till protokollet.
2. Arbets- och företagsnämnden beslutar att förlänga verksamheten tillsvidare och i omfattning enligt tjänsteskrivelsen.

Sammanfattning

Nyanlända som vill starta företag är en viktig komponent i Nackas integrationsarbete för lokal tillväxt och för att få individer i självförsörjning. Entreprenörshubben har bedrivits som pilot under perioden maj 2016 till maj 2017. Verksamheten har vänt sig till målgruppen nyanlända Nackabor. Verksamheten har innehållit en fysisk mötesplats där kommunen erbjudit rådgivning, gruppaktiviteter och utvecklat stöd för att möta målgruppens behov och drivkrafter till att starta eget företag. Entreprenörshubben nådde cirka 160 intresserade varav 60 började som deltagare i verksamheten. Av dessa har tio deltagare kommit igång och antingen registrerat sitt företag, har ett koncept färdigt eller har levererat sina första varor till kund. En deltagare har även öppnat verksamhet i en egen lokal.

Arbets- och företagsnämnden föreslås besluta om en fortsättning av verksamheten där både nyanlända och utlandsfödda språksvaga, samt de utan etablering på arbetsmarknaden får stöd med nyföretagande för att komma till självförsörjning. Verksamheten verkar även för ett utökat och strukturerat samarbete med Arbetsförmedlingen, för att hitta fler lösningar för de individer vars potentiella företagande försvåras av regelverk.

Två ansökningar skickas in till Tillväxtverket, en som leds av Start-Up Stockholm och en som arbets- och företagsnämnden skickar in. Båda syftar till att initiera en mer regional samverkan med fler kommuner samt en tätare relation till Arbetsförmedlingen. Målgruppen, den fysiska lokaliteten i Sickla och syftet planeras att fortgå. Om den Startup-ledda ansökan beviljas kommer Start-Up Stockholm att bemanna och leda driften av Entreprenörshubben.

Ärendet

Bakgrund

Nacka kommun är en av många kommuner i Sverige som tar och har tagit emot nyanlända de senaste åren. En sådan situation skapar möjligheter för människor att etablera sig och integrera sig i lokalsamhället. Att kommunen tar tillvara på sina medborgares entreprenöriella drivkrafter är viktigt och avgörande. Nacka kommun utgår ifrån att människor vill och kan, därav är entreprenörskap en viktig signal till de människor som har erfarenheter eller vill starta företag.

I maj 2016 beslutade arbets- och företagsnämnden att genomföra en pilotverksamhet med benämningen entreprenörshubb. Beslutet innebar drift av en försöksverksamhet under perioden maj 2016 till maj 2017 och med mål om 100 deltagare. Arbets- och företagsnämnden beslutade vid samma tillfälle att en utvärdering skulle ske innan beslut om fortsatt drift.

Syften och mål med piloten har varit att skapa en verksamhet och fysisk plats för nyföretagande riktad specifikt mot målgruppen nyanlända Nackabor. Långsiktigt är målet att så många som möjligt ska komma i egen försörjning som matchar deras drivkrafter. Människor med liknande intressen och driv har träffats, mött rådgivare, lyssnat till föreläsningar och fått jobba med att utveckla sina idéer. Att fånga upp möjligheter till egen försörjning genom eget företagande är en viktig pusselbit. Ett syfte var också att ta reda på hur en sådan verksamhet kan organiseras för att både gagna deltagande individer, fungera väl ihop med andra arbetsmarknadsinsatser och en bra chans till långsiktig hållbarhet. Nyttiggörandet av aktiviteten sker såväl genom eget företagande som i anställning.

Det långsiktiga målet med entreprenörshubben är att förkorta tiden för etablering för nyanlända Nackabor, samt att öka graden av sysselsättning i målgruppen. Det högt ställda målet för piloten från maj 2016 till april 2017 var att 100 personer skulle ha deltagit inom ett år samt att hitta former för en välfungerande organisation och bra samarbetsformer med partners och övrig insatsmarknad.

Entreprenörshubben har byggts upp som ett komplement till kommunens övriga insatser i syfte att stödja till egen försörjning och har haft tät kontakt med bland andra jobb- och utbildningsexperter. Ambitionen har varit att skapa en fysisk mötesplats med både nyföretagarrådgivning och social kontext, gruppaktiviteter och nätverk som var specifikt utvecklade för att möta målgruppens behov och drivkrafter.

Utvärdering pilot

Under pilotperioden har verksamheten drivits och utvecklats löpande och har haft inslag av lärande och där nya arbetssätt har testats. Då verksamheten och målgruppen var av en relativt outforskad natur fick projektet anpassa och ändra i upplägget vartefter. Projektet har bland annat haft en generös tolkning av vilka som kan delta och välkomnat inte bara nyanlända utan även några som varit i Sverige en längre tid men som fortsatt varit språksvaga och i behov av stöd och insatser för att förankra sig på arbetsmarknaden.

Individer som deltagit i verksamheten följs upp men hittills har inga konkreta avslut tagit plats och även de som är igång med sitt företagande återkommer ofta med frågor och behov av stöd, deltar på träffar och bokar rådgivning. Projektet arbetar vidare med strategin för deltagarens avslut men även de tidigaste deltagarna är fortsatt aktiva och verksamheten använder även de seniora deltagarnas kunskaper gentemot blivande deltagare.

Under juni inkommer svar från den utvärdering som skickats ut kring deltagarnas upplevelse av verksamheten. Entreprenörshubben har ingått i regeringens Snabbspår för företagande och har tillsammans med andra liknande satsningar fått medel av Tillväxtverket och utvärderats ihop av Ramböll. Därför ingår stycket om Entreprenörshubben i den större rapporten från Ramböll men är bifogat till detta dokument som ett stycke ihop med utvärderingsintervjun.

Resultat

Entreprenörshubben har varit i kontakt med cirka 160 intresserade under perioden varav 60 valde att börja som deltagare. Av dem som inte valde att börja uppgav en majoritet att de trodde att de skulle få ett belopp att använda och att detta kanske var Arbetsförmedlingens Starta eget-bidrag. De 60 som startade som deltagare representerar ett åldersspann mellan 20 till 60 år från 30 olika länder. Deltagarna har varit i Sverige mellan sex månader och åtta år. Kunskapsnivån har varierat från nyfikna och oerfarna personer till kunniga och erfarna företagsledare. Det har funnits många olika företagsidéer, allt från surdegsbageri, hostel, försäljning av nötter, teknik, massage, gardiner, biltvätt, kakel, piroger, säkerhetslås, läxhjälp och urban odling. Den socioekonomiska bakgrunden hos deltagarna har varit varierande. En del har haft etableringsstöd, andra försörjningsstöd och vissa har varit delvis självförsörjande. I gruppen har funnits både lågutbildade och akademiker.

Denna mångfald av personer, kompetenser och strävanden har bidragit med både dynamik och en spännande palett av erfarenheter men också ställt krav på en flexibel, kreativ och snabbfotad organisation. Uppdelning i språkgrupper har inte varit aktuell/behövts och planering överlag har varit svårt då deltagarna haft andra och ibland prioriterade åtaganden gentemot både kommun och Arbetsförmedling. Även familjeförhållanden som inte alltid harmoniserat med deras närvaro på Entreprenörshubben.

Av dessa 60 har 25 deltagit i niostegsprocessen Entrepreneurship Lab med en serie av workshops och coaching av filosofie doktor Mikael Scherdin. Dessa 25 är de som kommit längst på sin färd mot det egna företaget och alla har fått hjälp att skapa sitt företagskoncept, sina säljargument, sin grafiska profil, hemsida och firmanamn. För många sätter system och regelverk stopp när de sedan ska registrera sitt företag, särskilt för de med tidsbegränsade uppehållstillstånd. Att få beviljat mikrolån hos till exempel Almi upplevs som svårt för många i målgruppen. Tio av ovanstående är igång så pass mycket att de levererat sin produkt till kund och/eller haft uppdrag, hyr en lokal eller på annat vis börjat med sin verksamhet.

Det planerade tolkbehovet har inte utnyttjats då de individer som kommit till verksamheten har behärskat svenska och/eller engelska samt i de fall arabiska har varit föredraget språk har projektet haft en arabisk-språkig rådgivare från Start-up Stockholm. Projektet hade också en arabisk-språkig praktikant under perioden september-december 2016 och planerar att fortsätta med praktikanter i verksamheten vilket fyller flera goda syften.

Den språkfördelning som upplevts bland deltagarna kan antyda att de individer som visar intresse för att starta eget är de som varit en tid i landet och behärskar svenska eller engelska så pass att de är trygga nog att närma sig egenföretagande. Den kan vara så att projektet inte nått eller attraherat de allra mest nyanlända i särskilt stor skala, personer som först vill prioritera språkinläring och en initial etablering i Nacka för att sedan ta upp egenföretagandet.

Aktiviteten har utvecklats för att skapa en anpassning till kundens behov och som kompletterar de insatser som redan finns inom arbets- och företagsnämndens ansvarsområde. Det är således ett frivilligt deltagande som ska gagna individens färd framåt men denna frivillighet måste också hanteras; på vilka premisser ska man delta i verksamheten och hur ska ens närvaro se ut? Det har varit en utmaning att hitta former när deltagarunderlaget är svårberäkneligt från gång till gång och här är projektet ännu inte helt i mål. Projektet har jobbat med ett antal dokument som skrivits under av deltagaren vid start; samtycke med Arbetsförmedlingen, social överenskommelse/ömsesidiga förväntningar samt ett program med vad som ingår för deltagaren.

Statliga system och regelverk har satt käppar i både projektets och många av deltagarnas hjul under resans gång. Arbetsförmedlingens verktyg för målgruppen är klart begränsade och Migrationsverket har hårda krav för att starta företag, särskilt för dem som har tidsbegränsade uppehållstillstånd och de ska bland annat kunna uppvisa 200 000 kronor på ett bankkonto. De som har ekonomiskt bistånd får inte registrera firma rent tekniskt men kan däremot ta del av rådgivning, vara med på workshops och bygga sitt koncept och kontaktnätverk i väntan på att ens socioekonomiska situation ska tillåta en företagslösning. Däremot kan de personer som är inom etableringsuppdraget få rådgivning och även starta eget-bidrag hos Arbetsförmedlingen, projektet har kontakt med Arbetsförmedlingen Nacka-Värmdö kring precis detta. Men till dess att regelverken underlättas för fler utlandsfödda entreprenörer så behöver en fortsatt verksamhet vara än mer öppen för både de företagslösningar som individen tar sig fram till samt målgruppens sammansättning överlag.

Projektets deltagare har uppvisat en häpnadsväckande förmåga att ta sig framåt bland dessa system och här behöver kommunen stötta kreativa lösningar för individen och uppmuntra vägen mot självförsörjning.

Niostegsprocessen med Mikael Scherdin är en av projektets tydligaste framgångsrecept och även den uppbyggda fysiska platsen med händelser och möten för den aktuella målgruppen.

En arabisk-språkig affärsrådgivare från Start-up Stockholm var givetvis väl lämpad för arbetet och även att ha en praktikant med ursprung i regionen var mycket värdefullt och gav goda perspektiv.

Uppmärksamheten kring Entreprenörshubben som kommunen fått både lokalt och regionalt gagnar tveklöst verksamheten, deltagarna ser att deras ansträngningar får uppskattning och att de är med i en utforskade och spännande satsning.

Entreprenörshubben har byggts upp i samverkan med externa aktörer och har utvecklats tillsammans med både andra myndigheter, näringsliv, akademi och civilsamhälle. Start-up Stockholm har haft affärsrådgivare på plats löpande samt även deltagit i verksamhetens utveckling och organiserande. Arbetsförmedlingen har deltagit i några arbetsmöten samt skickat ett mindre antal intresserade till projektet. Detta flöde borde nu öka när Arbetsförmedlingen återfått etableringsenheter ute på de lokala kontoren samt att Arbetsförmedlingen och Nacka kommun nu har inlett en uppdaterad samverkan vid mottagandet av nyanlända och en snabbare kedja från ankomst till insats.

Projektet har genomfört seminarier hos nätverket NAV i Sickla och planerar mer samverkan med deras entreprenörsgenomsyrade miljö. Där fick projektet bland annat kontakt med en grupp master studenter från Konstfack som studerade processen och producerade en karta över förbättringsförslag. Projektet har haft studiebesök från Södertälje, Sundbyberg, Botkyrka och Värmdö kommuner som alla är intresserade i satsningen. En professor i företagsekonomi vid Umeå universitet har varit i kontakt med projektledningen och bland annat genomför en längre intervju. Gymnasieskolan YBC har besökt verksamheten och ytterligare samverkan med dem är planerat. Avslutningen av Ung Företagsamhet 2017 skedde på Entreprenörshubben med bland andra två deltagare i panelen.

Fortsatt drift

Entreprenörshubben har fyllt en viktig funktion för målgruppen nyanlända och kan med en breddad ansats mot fler målgrupper (språksvaga, icke-etablerade och utlandsfödda) göra en ännu större nytta i lokalsamhället. Verksamheten vill stötta och ge grogrund för den entreprenöriella drivkraften hos individer, som inte är avgränsat till enbart företag utan även till andra driftsformer. Under gångna år har inflödet av nyanlända till projektet varit tunt men intresset även funnits hos dem som har varit i Nacka fler antal år och bland dem har en del problem med att få registrera firma och behöver lösa sin företagsform på annat sätt.

Projektet föreslår därför en fortsatt verksamhet med till viss del ändrade ambitioner:

- verksamheten välkomnar *alla* utlandsfödda med intresse och/eller bakgrund i företagande, oavsett tid i landet, så länge man inte är etablerad eller självförsörjande. Självförsörjning är fortsatt det övergripande målet.
- verksamheten stöttar dem som vill starta *antingen* företag, ekonomisk förening eller annan organisationsform.
- verksamheten stöttar de utlandsfödda som startat men nu vill *växa/anställa* eller även växla spår i sitt företagande.
- verksamheten är fortsatt förlagd till Sickla köp kvarter och med regelbunden närvaro i bland annat Fisksätra och Orminge.
- målet är att 200 personer skall informeras om verksamheten per år
- målet är att 40 deltagare går entreprenöriell träning (nio stegsprogrammet)
- målet är att 100 deltagare får affärsrådgivning – entreprenöriell rådgivning
- målet är att 50 procent av deltagarna startar eget företag
- 75 procent av deltagarna når egen försörjning genom företagande, arbete eller studier.

Samarbetet med Arbetsförmedlingen föreslås få tydligt fokus och ambitionen är att hitta en tydlig och strukturerad process för att undvika regelverksproblem för individen. Här passar Nacka kommuns utökade samarbete med Arbetsförmedlingen Nacka-Värmdö väl in och särskilt då den etableringsprocess där båda myndigheter sitter tillsammans med nyanlända individer och snabbt kan besluta om planeringen för dem och där kan Entreprenörshubben ingå.

Entreprenörshubbens partner och den som bemannat med affärsrådgivare, Start-Up Stockholm, har lämnat en projektansökan till Tillväxtverket som handlar om en regional variant av Entreprenörshubben, kallat Start-Up International. Den fysiska lokaliteten skulle fortsatt vara i bland annat Nacka och målgruppen primärt nyanlända och sekundärt asylsökande samt dem med längre tid i landet. Pilotperioden i Nacka har tidvis fått kämpa för att hitta deltagare och verksamheten och aktiviteterna har lidit av att inte kunna arbeta med volymer och fått ställa in vissa moment på grund av få deltagare. Det problemet skulle vara avhjälpt genom att ingå i en större operation som dessutom skulle bemannas och ledas av Start-Up Stockholm. Svar på denna ansökan väntas under sommaren 2017.

För att stärka chanserna och ta vara på möjligheter till extern medfinansiering så skickas även en egen ansökan in för denna utlysning som gäller för perioden fram till december 2019.

Ekonomiska konsekvenser

Arbets- och företagsnämndens beslutade internbudget för år 2017 innehåller avsatta budgetmedel på 3,1 miljoner kronor. Utfallet för piloten och den föreslagna fortsatta driften av verksamheten beräknas rymmas inom avsatta budgetmedel.

Konsekvenser för barn

Aktiviteter som syftar till en snabbare etableringstid för kommunens nyanlända invandrare kan ses som en särskilt viktig insats för dessa familjers barn.

Bilagor

Bilaga 1. Utvärderingsintervju 2017-01-25

Bilaga 2. Entreprenörshubben, Power Point presentation

Carina Filipovic
Enhetschef
Arbets- och företagsenheten

Tomas Haraldsson
Utvecklingsledare
Arbets- och företagsenheten